četvrtak, 6. listopada 2022.

P9_TA(2022)0351

Aktualna humanitarna situacija i stanje ljudskih prava u Tigreu u Etiopiji, posebno u pogledu djece

Rezolucija Europskog parlamenta od 6. listopada 2022. o aktualnoj humanitarnoj situaciji i stanju ljudskih prava u Tigreu u Etiopiji, posebno u pogledu djece (2022/2858(RSP))

(2023/C 132/10)

Europski parlament,

— uzimajući u obzir svoje prethodne rezolucije o Tigreu i Etiopiji, posebno od 26. studenoga 2020. ([1]) i 7. listopada 2021. ([2]),

— uzimajući u obzir Opću deklaraciju o ljudskim pravima,

— uzimajući u obzir Afričku povelju o ljudskim pravima i pravima naroda,

— uzimajući u obzir Četvrtu ženevsku konvenciju o zaštiti civilnih osoba u vrijeme rata iz 1949. i njezine dodatne protokole iz 1977. i 2005.,

— uzimajući u obzir Konvenciju UN-a o izbjeglicama iz 1951. i njezin Protokol iz 1967.,

— uzimajući u obzir izvješće Etiopskog povjerenstva za ljudska prava i Ureda visokog povjerenika UN-a za ljudska prava od 3. studenoga 2021. o zajedničkoj istrazi navodnih kršenja međunarodnih ljudskih prava, humanitarnog prava i prava o izbjeglicama koje su počinile sve sukobljene strane u regiji Tigre u Saveznoj demokratskoj republici Etiopiji i izvješće Etiopskog povjerenstva za ljudska prava od 11. ožujka 2022. o kršenjima ljudskih prava i međunarodnog humanitarnog prava u regijama Afar i Amhara u Etiopiji između rujna i prosinca 2021.,

— uzimajući u obzir Rezoluciju Vijeća UN-a za ljudska prava od 17. prosinca 2021. o osnivanju međunarodnog povjerenstva stručnjaka za ljudska prava u svrhu provođenja temeljite i nepristrane istrage navoda o kršenjima i povredama koje su od 3. studenoga 2020. počinile sve sukobljene strane u Etiopiji,

— uzimajući u obzir izvješće međunarodnog povjerenstva stručnjaka za ljudska prava za Etiopiju od 19. rujna 2022.,

— uzimajući u obzir Konvenciju Ujedinjenih naroda o pravima djeteta,

— uzimajući u obzir Sporazum iz Cotonoua,

— uzimajući u obzir članak 144. stavak 5. i članak 132. stavak 4. Poslovnika,

A. budući da je taj 23-mjesečni sukob izazvao krizu uzrokovanu ljudskim djelovanjem i raširenu ljudsku patnju koja se u potpunosti može spriječiti; budući da je humanitarna situacija diljem Etiopije i dalje dramatična zbog sukoba, suše i masovnog unutarnjeg raseljavanja; budući da su 24. kolovoza 2022. etiopski savezni ratni zrakoplovi bombardirali vrtić u gradu Mekele u Tigreu, što je dovelo do smrtnih slučajeva djece;

B. budući da je nakon što je u ožujku 2022. objavila humanitarno primirje etiopska savezna vlada djelomično ukinula humanitarnu opsadu Tigrea, ali da i dalje postoji nestašica osnovnih potrepština, uključujući hranu, lijekove i gorivo;

C. budući da ranjive skupine, posebno žene i djeca, najviše pate od aktualnog sukoba u Tigreu i da im je hitno potrebna zaštita; budući da su djeca u Tigreu teško pogođena posljedicama gladi, nasiljem, nedostatkom medicinske pomoći i obrazovanja, iseljavanjem obitelji, prisilnim transferima i stalnim traumama;

([1]) SL C 425, 20.10.2021., str. 132.
([2]) SL C 132, 24.3.2022., str. 205.

D. budući da je Afrička unija (AU) 1. listopada 2022. pozvala i vladu Etiopije i vlasti Tigrea na mirovne pregovore koji će se održati 8. listopada 2022. u Južnoj Africi; budući da će te mirovne pregovore voditi posebni predstavnik Afričke unije Olusegun Obasanjo, uz potporu bivšeg predsjednika Kenije Uhurua Kenyatta i bivše zamjenice predsjednika Južne Afrike Phumzile Mlambo-Ngcuk; budući da je vlada Etiopije 5. listopada 2022. prihvatila taj poziv;

E. budući da su žene i djeca kontinuirano mete namjernih i nenamjernih bombardiranja, strijeljanja, ubojstava i drugih nasilnih djelovanja u ratu kao i etničkog nasilja koje provode sve strane sukoba;

F. budući da se sve zaraćene strane i dalje uvelike koriste silovanjem i drugim oblicima seksualnog nasilja nad ženama i djevojčicama, osim što im prijete smrću, upućuju etničke uvrede te ih drže zatočene kao seksualno roblje; budući da su interno raseljene žene i djeca izloženi povećanom riziku od otmica i trgovanja ljudima radi seksualnog iskorištavanja;

G. budući da su tijekom svih faza tog sukoba jedina konstanta bila brojna navodna teška kršenja ljudskih prava, humanitarnog prava i prava o izbjeglicama koja su počinile sve sukobljene strane; budući da je gotovo pola milijuna Etiopljana poginulo zbog nasilja i gladi te da je zbog tog sukoba raseljeno više od 1,6 milijuna ljudi; budući da je od početka rata nekoliko stotina tisuća civila prisilno raseljeno, nezakonito ubijeno ili je doživjelo seksualno i rodno uvjetovano nasilje, masovna proizvoljna pritvaranja, pljačku, otmicu i uskraćivanje humanitarne pomoći i osnovnih usluga, pljačku pomoći i preusmjeravanje pomoći vojnicima;

H. budući da je svako treće dijete u Tigreu mlađe od pet godina i svaka druga trudnica i dojilja pothranjena; budući da u Etiopiji oko 20 milijuna ljudi treba humanitarnu pomoć, od čega su gotovo tri četvrtine žene i djeca; budući da se Etiopija suočava s najgorom sušom od 1981., zbog čega se procjenjuje da je 7,4 milijuna ljudi pogođeno velikom nesigurnošću opskrbe hranom;

I. budući da se postotak djece u Tigreu koja primaju rutinska cjepiva naglo smanjio zbog nestašice u opskrbi uzrokovane blokadom koju su nametnule etiopske snage; budući da su u porastu smrtonosne bolesti kao što su ospice, tetanus i hripavac;

J. budući da ukupno 1,39 milijuna djece u Tigreu zbog građanskog rata u Etiopiji ne ide u školu; budući da je obrazovni sektor Tigrea trajno oštećen zbog brojnih smrtnih slučajeva i razine uništenja u školskom sustavu; budući da je u obrazovnom sektoru ubijeno 346 muškaraca i 1 798 žena, ukupno 2 164 osobe, uključujući studente;

K. budući da je od početka sukoba pristup humanitarnih organizacija zonama sukoba sustavno otežan unatoč opetovanim pozivima međunarodne zajednice i humanitarnih organizacija da se relevantnim dionicima osigura neometan, trajan i siguran pristup; budući da su humanitarni radnici meta nasilja svih strana u sukobu; budući da su od početka sukoba ubijena najmanje 23 humanitarna radnika;

L. budući da je pristup informacijama u stvarnom vremenu ozbiljno otežan ograničenjima koja je nametnula vlada, uključujući prekid komunikacije i sprečavanje izvješćivanja o događajima u Tigreu, kao i u regijama Afar i Amhara, gdje se sukob proširio; budući da su ti prekidi komunikacije i ograničenja fizičkog pristupa neovisnim promatračima područjima pogođenima sukobom ozbiljno onemogućili dokumentiranje kršenja ljudskih prava;

M. budući da je UN-ovo međunarodno povjerenstvo stručnjaka za ljudska prava za Etiopiju 19. rujna 2022. objavilo izvješće u kojem se zaključuje da postoje opravdani razlozi za sumnju da su sukobljene strane počinile ratne zločine te kršenja i povrede ljudskih prava;

N. budući da Eritreja ima vrlo destruktivnu ulogu u tom sukobu te je pridonijela njegovoj eskalaciji pristupanjem konfliktu u Tigreu; budući da od kraja rujna 2022. kruže medijska izvješća o ponovnom upadu u sjeverni dio Tigrea;

O. budući da su u rujnu 2022. Narodna oslobodilačka fronta Tigrea i etiopska vlada izrazile predanost mirovnom procesu pod vodstvom Afričke unije;

1. ponavlja svoj hitan poziv na trenutačni prekid neprijateljstava i prekid vatre u Tigreu i susjednim regijama bez preduvjeta;

2. poziva na hitan, potpun, siguran i trajan humanitarni pristup svim sukobom pogođenim stranama u regiji;

3. toplo pozdravlja poziv AU-a na mirovne pregovore u Južnoj Africi 8. listopada 2022.; potiče sve strane da prihvate taj poziv i započnu te pregovore u dobroj vjeri i u duhu dijaloga, pomirenja i mira;

4. poziva da se smjesta ponovno uspostavi ustavni poredak i mehanizam za praćenje prekida vatre; izražava potporu svim diplomatskim naporima za okončanje aktualnog sukoba u Etiopiji, posebno posredovanjem Afričke unije (AU);

5. oštro osuđuje namjerne napade na civile za koje su odgovorne sve zaraćene strane kao i navode o regrutiranju djece u redove postrojbi nekih zaraćenih strana; podsjeća da namjerni napadi na civile, napadi na djecu te novačenje i iskorištavanje djece vojnika predstavljaju ratne zločine i zločine protiv čovječnosti;

6. osuđuje invaziju eritrejskih snaga na Tigre; osuđuje ratne zločine i kršenja ljudskih prava od strane eritrejskih snaga tijekom rata u Etiopiji; potiče eritrejsku vladu da odmah i trajno povuče svoje snage iz Etiopije te da zajamči preuzimanje odgovornosti za počinjene ratne zločine;

7. poziva sve vlasti u Etiopiji, posebno saveznu vladu i regionalne vlade u Tigreu, Amhari i Afaru, da se pridržavaju najviših standarda ljudskih prava, da se prioritetno pozabave teškim ratnim zločinima počinjenima protiv najranjivijih skupina, posebno djece i žena, te da zaštite svoju mladež u skladu s Konvencijom UN-a o pravima djeteta;

8. razočaran je izvješćima o silovanju i zločinima seksualnog nasilja nad djecom, ženama i muškarcima koje su u zapanjujućim razmjerima počinile sve zaraćene strane; duboko je zabrinut zbog izvješća o ubojstvu i sakaćenju djece u Tigreu, Amhari i Afaru na etničkoj osnovi, što predstavlja ratne zločine i etničko čišćenje, te poziva da se smjesta obrati pozornost na ta izvješća;

9. ponavlja svoj poziv snagama svih strana da poštuju međunarodna ljudska prava, međunarodno humanitarno pravo i pravo o izbjeglicama; poziva etiopsku saveznu vladu i regionalnu vladu Tigrea da se pobrinu za to da se pozove na odgovornost počinitelje ratnih zločina počinjenih tijekom aktualnog sukoba; ustraje u potrebi za suradnjom između lokalnih i međunarodnih aktera, posebno etiopskog povjerenstva za ljudska prava i Vijeća UN-a za ljudska prava (UNHRC), kako bi se preživjelima i žrtvama svih oblika ratnih zločina i zločina protiv čovječnosti pružila pravna zaštita;

10. poziva na to da sve djevojčice i žene u Etiopiji imaju pristup spolnom i reproduktivnom zdravlju i pravima; apelira na EU i države članice da povećaju potporu za usluge spolnog i reproduktivnog zdravlja i prava, a posebno za kontracepciju i pristup sigurnom pobačaju, s posebnim naglaskom na osiguravanju pristupa u etiopskim regijama pogođenima ratom i humanitarnom katastrofom; poziva etiopsku vladu da ispuni svoju obvezu istrage brojnih ozbiljnih slučajeva rodno uvjetovanog nasilja u sukobu koje su počinile sve zaraćene strane;

11. zabrinut je zbog izvješća o povećanju broja dječjih brakova i dječjeg rada, trgovine ljudima i transakcijskog seksa kao očajnog načina za preživljavanje u regijama Etiopije pogođenima ratom i humanitarnom katastrofom;

12. poziva na djelovanje protiv otmica, trgovanja i seksualnog iskorištavanja izbjeglica i interno raseljenih osoba u Tigreu, Amhari, Afaru i Eritreji te na pružanje pomoći i zaštite svim žrtvama, bez diskriminacije na temelju rase ili etničke pripadnosti, nacionalnosti, invaliditeta, dobi, spola ili seksualne orijentacije;

13. potiče EU i njegove države članice da povećaju potporu centrima za hitnu rehabilitaciju za žene i djecu, uključujući djecu rođenu nakon silovanja, koji štite i rehabilitiraju osobe koje su preživjele rodno uvjetovano nasilje, trgovinu ljudima i seksualno iskorištavanje; naglašava važnost pružanja utočišta, psihosocijalnih usluga i strukovnog osposobljavanja za preživjele te poziva na dodatnu potporu postojećim utočištima;

14. podsjeća da izvansudska pogubljenja, prisilni nestanci, proizvoljna pritvaranja, mučenje i zlostavljanje, prisilno raseljavanje, seksualno i rodno uvjetovano nasilje, silovanje i grupno silovanje, napadi na humanitarne radnike, napadi na civilnu infrastrukturu, kao što su škole i bolnice, te uništavanje i pljačkanje javne i privatne imovine prema međunarodnom pravu predstavljaju ratne zločine;

15. poziva Komisiju i države članice da podrže domaće inicijative za preuzimanje odgovornosti koje se temelje samo na jasnim, transparentnim, učinkovitim i mjerljivim pokazateljima kojima se žrtvama i preživjelim osobama jamči neovisna i nepristrana pravda te preuzimanje odgovornosti;

16. oštro osuđuje primjenu izgladnjivanja kao metode ratovanja; podsjeća da se ometanje isporuke hrane i zdravstvene skrbi te uskraćivanje tih usluga smatraju zločinima protiv čovječnosti; podsjeća da se humanitarna pomoć i potpora temelje na načelima čovječnosti, nepristranosti, neutralnosti i neovisnosti;

17. ponavlja svoj poziv da se u potpunosti ponovno uspostave osnovne javne usluge kao što su infrastruktura za električnu energiju, bankarske usluge, škole i bolnice te da se odmah ukinu ograničenja telekomunikacija u Tigreu;

18. poziva nacionalne i regionalne vlasti da se pobrinu za to da interno raseljene osobe i izbjeglice imaju pravo na siguran povratak u svoje domove ili mjesta boravka na dobrovoljnoj osnovi te da uspostave pravedan, pristupačan i neovisan mehanizam za naknadu gubitaka ili štete u pogledu stambenog prostora, imovine i zemljišta; potiče EU i njegove države članice da pomažu i podupiru organizaciju i praćenje vraćanja;

19. odlučno osuđuje činjenicu da je izvanredno stanje dovelo do etnički motiviranih uhićenja, uznemiravanja, premlaćivanja i napada na novinare; poziva na trenutačno puštanje na slobodu svih novinara koji su i dalje u proizvoljnom pritvoru te na jamčenje slobode izražavanja i govora; poziva zaraćene strane da osiguraju slobodan pristup medijima i da novinarima omoguće siguran rad;

20. izražava zabrinutost za sigurnost i dobrobit neovisnih humanitarnih radnika u regiji; oštro osuđuje sve napade na humanitarne radnike i kritičnu infrastrukturu te stalne zapljene humanitarne pomoći UN-a;

21. ponovno poziva etiopsku vladu da potpiše i ratificira Rimski statut Međunarodnoga kaznenog suda; naglašava potrebu za neovisnim i nepristranim mehanizmom za rješavanje aktualnih kršenja i odgovornosti;

22. poziva sve zaraćene strane da odmah okončaju neprijateljstva i postignu službeni sporazum o prekidu vatre bez preduvjeta; ponovno poziva na nacionalni dijalog koji mora biti što uključiviji, širi i transparentniji, te obuhvaćati predstavnike civilnog društva i oporbenih stranaka, kako bi se ispunio cilj da to bude istinski katalizator pomirenja; apelira na EU i njegove države članice da se u potpunosti uključe u mirovni proces kako bi se osigurao njegov vjerodostojan napredak;

23. prima na znanje određene pozitivne pomake u toj zemlji, kao što su humanitarno primirje od 24. ožujka 2022. i puštanje na slobodu nekih političkih zatvorenika, poboljšani pristup za humanitarnu pomoć tijekom primirja te osobito javne izjave etiopske vlade i vodstva Tigrea da će se obvezati na mirovne pregovore pod vodstvom Afričke unije;

24. pozdravlja produljenje mandata Oluseguna Obasanjoa kao Visokog predstavnika Afričke unije za Rog Afrike; očekuje daljnje djelovanje nakon izjava o očekivanom imenovanju trojke posrednika Afričke unije na visokoj razini kako bi se prednost dala sporazumu o trajnom prekidu vatre, neometanom humanitarnom pristupu svim područjima i hitnom povlačenju eritrejskih snaga te kako bi se olakšalo preuzimanje odgovornosti i unutarnje pomirenje; traži da se ti posrednici imenuju bez odgode;

25. ponavlja svoj poziv EU-u i njegovim državama članicama da donesu mjere za zaštitu ljudskih prava i da usvoje sankcije protiv počinitelja kršenja ljudskih prava u okviru globalnog režima sankcija u području ljudskih prava;

26. ističe da se stanje izbjeglica u regiji i dalje pogoršava; u tom smislu poziva EU i sve njegove države članice da pojačaju preseljenje iz te regije, pruže humanitarne vize ugroženim osobama i olakšaju spajanje obitelji; poziva EU i njegove države članice da osiguraju djelotvoran pristup međunarodnoj zaštiti u EU-u i pobrinu se za poštovanje temeljnih prava osoba koje traže međunarodnu zaštitu, u skladu s pravom EU-a i međunarodnim pravom;

27. podržava Komisijinu odgodu isplata proračunske potpore etiopskoj vladi od prosinca 2020.; poziva Komisiju da nastavi pružati spasonosnu potporu regiji usmjerenu na civilno društvo i neovisne humanitarne organizacije te da pojača svoje napore kako bi se zajamčila sigurnost djece; poziva Komisiju da ponovno razmotri svoje ograničenje proračunske potpore na provedbene mjere kako bi se omogućila kontinuirana provedba razvojnih projekata izvan područja sukoba;

28. duboko žali zbog činjenice da Vijeće sigurnosti UN-a nije učinkovito riješilo stanje u Etiopiji i regiji; apelira na EU i njegove države članice da zatraže od Vijeća sigurnosti UN-a da održava redovite javne sastanke o Etiopiji i regiji te da poduzme suvisle i odlučne mjere kako bi se osigurao neometan pristup humanitarnoj pomoći, omogućila zaštita civila, zaustavila i osudila teška kršenja međunarodnog prava i osiguralo preuzimanje odgovornosti za počinjena zlodjela;

29. podsjeća da je u svojoj Rezoluciji S-33/1 o stanju ljudskih prava u Etiopiji, donesenoj 17. prosinca 2021., Vijeće UN-a za ljudska prava odlučilo osnovati međunarodno povjerenstvo stručnjaka za ljudska prava za Etiopiju (ICHREE); potiče EU i njegove države članice da podrže dodjelu odgovarajućih sredstava UN-a ICHREE-u i poziva etiopsku saveznu vladu da olakša neometan pristup tom povjerenstvu; poziva Vijeće UN-a za ljudska prava da obnovi mandat ICHREE-a i da mu pruži dovoljno vremena, kao i potrebnu tehničku pomoć i proračunska sredstva, za izvršavanje svojeg mandata bez ograničavanja njegova vremenskog ili geografskog područja primjene;

30. prepoznaje zaključke izvješća UNHRC-ove međunarodne komisije stručnjaka za ljudska prava za Etiopiju (A/HRC/51/46) od 19. rujna 2022., u kojem su dokumentirani slučajevi ratnih zločina; poziva Komisiju da ocijeni i iskoristi zaključke i preporuke te poziva etiopske vlasti da prepoznaju te rezultate u nastojanju da se ponovno uspostavi zaštita ljudskih prava i da rade na pružanju pravne zaštite žrtvama ratnih zločina; nadalje poziva sve sukobljene strane da podrže preporuke zajedničke istrage službenika UN-a za ljudska prava i etiopskog povjerenstva za ljudska prava;

31. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Komisiji, potpredsjedniku Komisije / Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, Saveznoj vladi i Gornjem domu parlamenta Etiopije, vlastima Tigrea, Vladi Eritreje, vladama država članica Međuvladinog tijela za razvoj, Afričkoj uniji i njezinim državama članicama, Panafričkom parlamentu te Zajedničkoj parlamentarnoj skupštini AKP-a i EU-a.